

De eed: een alternatief voorstel

De veelkleurigheid van onze beroepsgroep is al vaker een obstakel gebleken om gemeenschappelijke noemers vast te leggen. Ook de beoogde beroepseed voor accountants lijkt te zijn geënt op één invulling van het beroep. Novak biedt een alternatief waarin iedere accountant zich moet kunnen vinden.

Het voorstel van de werkgroep Toekomst Accountantsberoep om een beroepseed voor accountants in te voeren, werd her en der met de nodige scepsis begroet. Staan onze kasten al niet vol met professionele codes, vaktechnische voorschriften en dwingende wettelijke bepalingen? Wat voegt een eed daar nog aan toe?

Toch kan een beroepseed, ook voor accountants, een nuttige symboolfunctie vervullen. Het verplicht individuele beroepsbeoefenaren om hardop te beloven dat ze zich - kort door de bocht gezegd - fatsoenlijk gedragen. Ten opzichte van beroepsgenoten, klanten, bazen, collega's en andere belanghebbenden. Het liefst door niet alleen de letter van de wet na te leven, maar tevens door bij gedragingen de vraag te stellen of het maatschappelijk verantwoord en gewenst is.

Dat je ook (niet) moet doen wat (niet) deugt, komt in veel beroepseden naar voren door te benoemen dat het belang van de klant belangrijker moet zijn dan de winst van het bedrijf of persoonlijke financiële prikkels. En dus verplichten artsen zich om geen onnodige behandelingen in te zetten, bankiers om geen nutteloze producten te verkopen en advocaten om geen dure juridische procedures aan te raden wanneer een simpel telefoontje hetzelfde kan bereiken.

De voorgestelde beroepseed voor accountants lijkt een ander spoor te kiezen: "Ik ben mij ervan bewust dat het onderscheidend kenmerk van het accountantsberoep is de verantwoordelijkheid om te handelen *in het algemeen belang*" (of als alternatief voorstel: 'Ik ben mij ervan bewust dat ik als accountant handel in het algemeen belang.').

De goede verstaander begrijpt natuurlijk wel waaraan wordt gerefereerd. De externe accountant van een (beursgenoteerde) onderneming moet zijn rug recht houden wanneer zijn feitelijke opdrachtgever - het bedrijf waarvan zij of hij de boeken controleert - met de cijfers wil toveren. Als 'vertrouwenspersoon van het maatschappelijk verkeer' vervult de controlerend accountant (ook) een nutsfunctie en dient het algemene belang van een onafhankelijke controle te prevaleren boven een (vermeend) belang van de klant om de zaken rooskleuriger voor te stellen dan ze zijn. Sterker nog: de echte klant van deze controlerende accountants is volgens deze redenering niet de onderneming, maar gebruikers van de gecontroleerde financiële verslaggeving, zoals commissarissen, aandeelhouders en uiteindelijk de samenleving als geheel. Vandaar dat algemeen belang.

De externe accountant van een organisatie van openbaar belang kan misschien nog wel uit de voeten met het algemeen belang als leidend beginsel. Maar wat betekent dit voor de accountant in business, een overheidsaccountant of een mkb-accountant? Welk 'algemeen belang' moeten deze accountants dienen en hoe valt dat te rijmen met de belangen van de eigen werkgever of de directeur-groootaandeelhouder van een mkb-onderneming? Waarom is voor deze accountants 'het algemeen belang' hét onderscheidende kenmerk ten opzichte van andere professionals en waar merk je dat dan aan? Maken we het daarmee niet nodeloos ingewikkeld?

Het minste wat van een beroepseed verwacht mag worden, is dat het voor iedereen duidelijk is wat je precies belooft. En we niet (weer) meer verwachtingen wekken dan we kunnen waarmaken. De nu voorgestelde formulering biedt die helderheid niet. Bovendien doet het geen recht aan de verschillende rollen en verantwoordelijkheden die alle accountants in ons beroep nu eenmaal vervullen.

Misschien hoeven we het wiel ook niet zelf uit te vinden. Vooral de [bankierseed](#) biedt een prima opstap om met lichte aanpassingen een publieke belofte te verwoorden waar iedere accountant zich aan kan verbinden:

Alternatief voorstel

Ik zweer/beloof dat ik mijn beroep als accountant integer en zorgvuldig zal uitoefenen.

Ik zweer/beloof dat ik een zorgvuldige afweging zal maken tussen alle belangen en belanghebbenden die voor mijn beroepsuitoefening relevant zijn. Dat geldt vooral wanneer ik als accountant publieke verklaringen afleg rond informatie die van belang is voor deelnemers aan het maatschappelijk verkeer, zoals aandeelhouders, werknemers, overheden en andere instellingen.

Ik zweer/beloof dat ik mij zal gedragen naar de wetten, de regelgeving en de gedrag- en beroepsregels die op mij van toepassing zijn. Daarbij hoort dat ik mijn beroep uitoefen met een professioneel-kritische instelling, ook in de relatie met mijn opdrachtgever en/of werkgever.

Ik zweer/beloof dat ik geheim zal houden wat mij is toevertrouwd.

Ik zweer/beloof dat ik geen misbruik zal maken van mijn kennis.

Ik zweer/beloof dat ik mij open en toetsbaar zal opstellen en ik ken mijn verantwoordelijkheid voor de samenleving.

Ik zweer/ beloof dat ik niets doe waarvan ik kan weten dat dit het accountantsberoep in diskrediet kan brengen.

Ik zweer/beloof dat ik mij zal inspannen om het vertrouwen in de accountancysector te behouden en te bevorderen.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!/Dat verklaar en beloof ik!

Deel dit artikel

f in

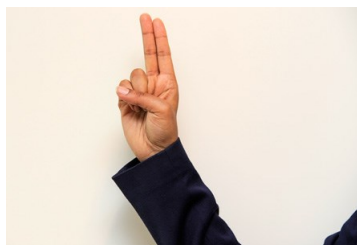
Marco Moling en Guus Ham zijn respectievelijk voorzitter en directeur van de Nederlandse vereniging van accountants en accountantskantoren (Novak), de belangenvereniging voor mkb-accountants.

GERELATEERD

TUCHTRECHT | 02 oktober 2018

Alle accountants moeten eed afleggen

Ook een registeraccountant in business moet de eed (of belofte) afleggen, het algemeen belang dienen en objectief zijn. De wet maakt geen onderscheid in soorten accountant. →

NIEUWS | 30 januari 2018

Beroepsorganisatie Britse accountants: 'Geen eed nodig'

Accountants hebben geen beroepseed nodig omdat zij al een ethische code volgen. →

NIEUWS | 12 oktober 2017

Accountantskamer behandelt vijftien klachten tegen accountants zonder eed

De Accountantskamer behandelt vijftien klachten tegen accountants die de beroepseed niet hebben afgelegd. De klachten zijn ingediend door de NBA. De klachten die... →

NIEUWS | 23 augustus 2017

NBA dient 35 tuchtklachten in over niet-afleggen beroepseed

Op vrijdag 18 augustus 2017 heeft de NBA bij de Accountantskamer 35 tuchtklachten ingediend tegen accountants die de beroepseed nog niet hebben afgelegd. →

NIEUWS | 21 juni 2017

NBA kondigt indienen tuchtklacht aan bij 83 accountants zonder eed

83 van de 19.700 accountants die de beroepseed hadden moeten afleggen hebben dat nog niet gedaan. De NBA heeft bij die leden de indiening van een tuchtklacht aangekondigd. →
